

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haariemmermeer; Mr J. Meulink, Enschedé; Dr G. K. Schoop, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Groningen; D. Stroot, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening No. 406010 — Telefoon 2424
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES
Ingevolge postwetgeving B.P.P. no. 6555 verschijnt deze uitgave wekelijks en is de omvang van dit nummer 8 pag., forma. 30 x 41 1/2 cm.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar
Advertenties: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent

BEZWAARDEN

over en onder de synodocratie 53

De friese predikanten. II.

We zetten ons verhaal over den strijd van de friese predikanten tegen de handelingen der leer-uitsprakenmakende en uitwerpende synodes voort.

Met hun bezwaarschrift inzake de dogmatische kwestie boekte deze groep van bezwaarden — evenals hun vele collega's requestanten — weinig succes.

De buitengewone synode van Utrecht schreef hun, dat van hun bezwaren „ernstig kennis genomen werd“, maar dat zij van oordeel was, dat, nu zij de leeruitspraken van 1905 en 1942 inmiddels had vervangen, „niet alleen de bezwaren tegen de uitspraken van 1905 en 1942, doch ook die tegen den inhoud van Toelichting, Praeadvies en Zestien punten hun actualiteit verloren hebben, en dat met de nieuwe leeruitspraak dit tevens het antwoord der synode op de meeste van deze bezwaren is“.¹⁾

In dit antwoord komt heel de misère van de vervangingshistorie nog opnieuw en weerzinwekkend voor ons te staan.

Een synode vaardigt een aantal uitspraken als „godelijke waarheden“ uit en legt ze bindend op. Ze verduidelijkt ze vervolgens op allerlei manier. Schorst bovendien een aantal menschen, die het daarmee niet eens zijn. Massa's bezwaarschriften worden tegen dit gedoe ingediend. Haar opvolgster zet dan een nieuwe formule in elkaar met de uitdrukkelijke verzekering, dat ze den zakelijken inhoud van de vroegere uitspraken volkomen handhaaft. Ze laat, volkomen in overeenstemming met deze verklaring, alle vroeger geschorste ambtsdragers rustig onder hun vonnis. Ja, ze verklaart zelfs nog eens uitdrukkelijk, dat die schorsingen heel goed zijn geweest. Maar ze schrijft tegelijk heel laconiek aan alle bezwaarden, dat door de aanvaarding van de vervangingsformule al de bij haar ingediende bezwaren hun actualiteit hebben verloren!

Aldus de stijl van de kerke Christi, anno Domini 1946.

Terwijl op deze wijze de dogmatische bezwaren der Friezen aan kant werden geschoven, kregen zij ook op hun kerkrechtelijke eveneens nul op het request.

Het zal bij wie dit verneemt geen verwondering wekken, dat de friese predikanten hun strijd na dezen wonderlijken gang van zaken niet staakten.

Na afloop van de utrechtsche synode samenkomend om de situatie te bespreken, kwamen zij eerst overeen in te gaan op het tot hen gerichte verzoek met synodale deputaten samen te spreken. Deze samenspreking vond plaats 18 April 1946. Ze schonk evenwel geen bevrediging. En daarom besloten zij op een volgende samenkomst zich tot de volgende synode, die van Zwolle, te wenden „om in dien weg te werken voor sanering van de dogmatische situatie, herstel van het geschonden recht, revisie van verschillende besluiten en hereniging in den weg van liefde, waarheid en recht“.²⁾

In het toen door hen bij de zwolsche synode ingediende „Getuigenis en gravamen“ richtten deze bezwaarden zich nog scherper tegen wat geschied was dan in hun eerste bezwaarschrift.

¹⁾ Acta, p. 123 en art. 123.

²⁾ Idem, p. 14.

Ze wezen er allereerst op, dat bij de afvaardiging naar de buitengewone synode van Utrecht er „zoo angstvallig mogelijk voor gewaakt is, dat ernstig bezwaarden naar deze synode werden afgevaardigd“. Daardoor werd „de waarde van het in appél gaan zeer verminderd, ten deele zelfs illusoir“. De minderheid in de kerken was „eenvoudig machteloos gemaakt“. Er werd „zonder hen over hen gehandeld“. Zoo had de eenparigheid van de pas gehouden synode „weinig betekenis“. Zelfs werd het blijkbaar niet noodig geacht de bezwaarden „te hooren voor er besluiten werden genomen“. Tegen deze „eenszijdigheid en partijdigheid in de leiding van ons kerkelijk leven“ verheffen nu deze predikanten hun stem en zij wijzen „dit kwaad“ aan als een van „de groote oorzaken van de ellende, waarin ons kerkelijk leven gekomen is“.³⁾

Buitengewoon belangrijk is ook wat zij opmerken over de dogmatische kwestie.

De buitengewone Synode van Utrecht had verklaard, dat zij den „zakelijken inhoud“ van de verklaringen van 1905 en 1942 ook in haar vervangingsformule ten volle handhaafde. Maar wat is die zakelijke inhoud? Toelichting en Praeadvies hadden die op synodaal bevel en onder synodale goedkeuring duidelijk geformuleerd. Hielden die officiële geschriften dus hun vroegere betekenis? Maar hoe was deze synodale verklaring dan te rijmen met de „verruiming“, welke de vervangingsformule blijkbaar toch ook wilde geven? Toen de friese predikanten met de synodale deputaten samenspraken hadden dezen verklaard, dat Toelichting, Praeadvies en Zestien punten geheel vervallen en verdwenen waren en de zakelijke inhoud van 1905 en 1942 alleen en uitsluitend te vinden was in de Nieuwe Verklaring.

Maar dacht de Synode ook zoo?

En zij verzoeken daarom aan de komende synode van Zwolle een duidelijke bevestiging van wat de deputaten in dezen hadden beweerd.

Behalve deze vraag hebben de friese predikanten er evenwel nog een paar.

In de vervangingsformule komt de clausule voor dat volgens het woord van God „de kinderen der geloovigen zoowel als de volwassenen in het verbond Gods en in zijn gemeente begrepen, en in Christus geheiligd (zijn), zoodat zij deel hebben aan de belofte en gesteld zijn onder den eisch des verbonds. Tevens leert ons de Schrift, dat niet allen Israël zijn, die uit Israël zijn. Nochtans moet de Kerk, daar het haar niet gegeven is over het verborgene te oordeelen, geen onderscheid maken tusschen leden en leden, doch, bouwende op Gods belofte en overeenkomstig het spreken der Schrift, de kinderen, tenzij zij zich als ongelooovigen openbaren, beschouwen en behandelen als zulken, die deelen in de wederbarende genade van den Heiligen Geest“.

Maar deze woorden zijn, vooral in verband met de synodale verzekering dat de zakelijke inhoud van de oude verklaring in de nieuwe geheel en al werd overgenomen, allesbehalve duidelijk!

Vooreerst komt bij de overweging daarvan de vraag op: wil deze eisch om de kinderen te beschouwen

³⁾ Idem, p. 15.

HOOFDARTIKEL

en te behandelen als zulken die deelen in de wederbarende genade des Geestes alleen maar een bejegeningssnorm zijn en geeft ze dus de vrijheid bij den doop niets te „veronderstellen“ — geen geloof, inwendige genade, wedergeboorte o.i.d.? Met andere woorden: is de leer van de veronderstelde wedergeboorte werkelijk heelmaal weggevaagd?

Voorts wanneer in bovengenoemde uitspraak weer wordt gesproken over het in „Christus-geheiligd-zijn“ van de kinderen der geloovigen, mogen deze woorden dan ook zoo worden gelezen als de bezwaarden dat doen in hun bekende „Verklaring van Gevoelen“, dus als de aanduiding van een allen kinderen gelijk toekomende verbondsheiligheid? Of moeten ze worden opgevat zooals het Praeadvies dat doet, namelijk als de aanduiding van een „inwendige heiligheid“, welke alleen aan de uitverkorenen toekomt?

In de derde plaats: als in de vervangingsformule verklaard wordt, dat de kinderen der geloovigen zoowel als de volwassenen in het verbond Gods en in de gemeente begrepen zijn, mag dan voor de kinderen gelezen worden alle kinderen?

En: als gezegd wordt, dat de kinderen zoowel als de volwassenen deel hebben aan de belofte des verbonds, mag dan dit ook zoo worden opgevat, dat aan alle genoemde kinderen de volle verbondsbelofte toekomt?

En ten slotte: ligt in de woorden „rekenende niet „de kinderen des vleesches“ doch „de kinderen der belofte“ voor het zaad“, gelezen in het verband waarin zij voorkomen, weer niet opgesloten, dat het verbond toch eigenlijk alleen met de uitverkorenen is opgericht, waardoor zij voor deze bezwaarden beslist onaanvaardbaar worden? Of behoeft men er dat niet in te lezen?

Ieder zal inzien dat deze vragen zeer belangrijk zijn. Zij wijzen haarfijn de dubbelzinnigheden der vervangingsformule aan. En zij noemen precies de in geding zijnde punten — die „vrijheid“ vragende, waarvoor de bezwaarden steeds hebben gestreden.

De synodale deputaten hadden in hun samenspreking met de friese predikanten verklaard, dat zij op deze

INHOUD

Hoofdartikel Bezwaarden over en onder de synodocratie, 53.

Uit de Schrift Geloof en zien (Joh. 11:40).

Kerkelijk leven „Roepen“ of „noemen“, 2;
Het gebed van den wetende;
Open Brief (2) aan ds B. A. Bos.

Politieke en De crisis van het gezag in het Sociale leven bedrijfsleven, 6.

Boekbespreking De boeken van Samuël I;
De Psalmen II;
Het Boek de Prediker.

Stemmen Het Nederlandsch Bijbeigenoot-uit onze Kerken schap en de Nederlandsche taal, Groninger Brieven

Perschoon Correspondentie met ds B. A. Bos;
De pilaar en vastigheid der waarheid, opgetrokken uit losse stukken, bestreken met looze kalk;
„Christian Reformed“ gezucht;
Rectificatie.

Kerknieuws